

Sygn. akt IV CSP 1/15

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie ze skargi K. K.

na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Najwyższym

w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych

w sprawie sygn. akt III KRS 92/13,

z udziałem Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 15 kwietnia 2015 r.,

1) oddala skargę;

2) nie obciąża skarżącego kosztami postępowania.

UZASADNIENIE

Skarżący K. K., pismem z dnia 25 lutego 2015 r., wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie III KRS 92/13 toczącej się przed Sądem Najwyższym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w wyniku złożenia przez niego w dniu 18 stycznia 2013 r. odwołania od decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2012 r. o przeniesieniu skarżącego z dniem 1 stycznia 2013 r. ze stanowiska prezesa Sądu Rejonowego w [...] na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w [...] w związku ze zniesieniem z dniem 1 stycznia 2013 r. Sądu Rejonowego w [...] na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2012 r. w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1121, dalej: „rozporządzenie z dnia 5 października 2012 r.”). Skarżący wniósł także o zlecenie sądowi prowadzącemu postępowanie odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie oraz o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa kwoty 20 000 zł.

W uzasadnieniu skargi wskazał, że w czasie trwania postępowania w sprawie wyznaczone zostały dwa posiedzenia niejawne, na których nie podjęto żadnych merytorycznych decyzji. Posiedzenie wyznaczone na 26 marca 2013 r. zostało odroczone do czasu rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny sprawy K 27/12, a posiedzenie wyznaczone na 24 czerwca 2013 r. zostało odroczone do czasu rozstrzygnięcia pytania prawnego skierowanego przez Sąd Najwyższy do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie III KRS 34/12. Zdaniem skarżącego niezrozumiałe jest kolejne zwracanie się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym, gdyż takie pytanie powinno być zadane co najwyżej raz w całym postępowaniu i zawierać wszystkie wątpliwości istotne dla wyniku sprawy. W ocenie skarżącego działania takie jak w zaskarżonej sprawie wskazują na celowe przedłużanie postępowania spowodowane obawą przed podjęciem decyzji z uwagi na znaczną liczbę podobnych odwołań. Zdaniem skarżącego argumenty zawarte w jego odwołaniu powinny skutkować uchyleniem zaskarżonej decyzji Ministra Sprawiedliwości niezależnie od stanowiska Trybunału Konstytucyjnego, bowiem złamano w niej także szereg przepisów innych niż wskazane w pytaniach do Trybunału. Skarżący zarzucił, że przewlekłość postępowania powoduje

długotrwałą niepewność co do jego przyszłości związanej z wykonywaniem zawodu sędziego, uniemożliwia mu złożenie wniosku o przeniesienie do innego sądu, co ogranicza też zagwarantowaną w art. 52 Konstytucji swobodę wyboru miejsca zamieszkania i naraża na ogromne straty finansowe.

Skarb Państwa- Sąd Najwyższy reprezentowany przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy wskazać, że sprawa będąca przedmiotem skargi na przewlekłość postępowania jest jedną z ponad 320 spraw zawisłych przed Sądem Najwyższym w wyniku wniesienia przez sędziów odwołań na podstawie art. 75 ust. 4 w zw. z art. 75 § 3 i art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm., dalej: „u.s.p.”) od decyzji Ministra Sprawiedliwości o przeniesieniu na inne miejsce służbowe bez ich zgody, wydanych w związku ze zniesieniem 79 sądów rejonowych na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2012 r. oraz § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2012 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1223).

Wymaga również sprostowania błędne przekonanie skarżącego, że Sąd Najwyższy w powyższych sprawach skierował do Trybunału Konstytucyjnego dwa pytania prawne.

Postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie K 27/12, będące przyczyną odroczenia przez Sąd Najwyższy posiedzenia w sprawie w dniu 26 marca 2013 r., toczyło się bowiem nie w wyniku pytania prawnego przedstawionego przez Sąd Najwyższy, lecz celem rozstrzygnięcia połączonych wniosków: grupy posłów z dnia 18 czerwca 2012 r. oraz Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 19 lipca 2012 r., dotyczących zgodności z Konstytucją przepisów art. 3 § 3 i art. 20 pkt 1 u.s.p., na podstawie którego Minister Sprawiedliwości wydał rozporządzenie z dnia 5 października 2012 r. Postępowanie to zakończyło się wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 27 marca 2013 r., w którym między innymi stwierdzono, że art. 20 pkt 1 u.s.p. jest zgodny ze

wskazanymi w sentencji przepisami Konstytucji, natomiast art. 3 § 3 u.s.p. jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji, a zgodny z pozostałymi przepisami wskazanymi w sentencji.

W dniu 23 maja 2013 r. Sąd Najwyższy w sprawie III KRS 34/12, będącej jedną ze wskazanych wyżej ponad 320 spraw toczących się w wyniku odwołań sędziów od decyzji Ministra Sprawiedliwości o przeniesieniu na inne miejsce służbowe, przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne: czy art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p. (jedn. tekst: Dz. U z 2013 r., poz. 427) jest zgodny z art. 180 ust. 2 i 5 w zw. z art. 180 ust. 1, art. 178 ust. 1, art. 179 i art. 186 ust.1 oraz w zw. z art. 173 i art. 10 ust. 1 Konstytucji? Przedstawienie tego pytania stało się przyczyną odroczenia w dniu 24 czerwca 2013 r. posiedzenia w sprawie objętej skargą. Trybunał Konstytucyjny nie rozstrzygnął jeszcze pytania prawnego Sądu Najwyższego nadając mu bieg w sprawie P 35/13.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm., dalej: „ustawa o przewlekłości postępowania”), stronie przysługuje skarga o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, do której dochodzi wówczas, gdy postępowanie w tej sprawie trwa dłużej niż to konieczne do wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. W świetle tej regulacji o nieuzasadnionej zwłoce prowadzącej do przewlekłości postępowania można mówić tylko wtedy, gdy sąd przez dopuszczenie się nieterminowości lub podejmowanie nieprawidłowych czynności nie wydał rozstrzygnięcia co do istoty sprawy we właściwym, stosownym czasie. Inaczej mówiąc, gdy z winy sądu doszło do nieuzasadnionej zwłoki w merytorycznym rozpoznaniu sprawy.

W tym stanie rzeczy nie może być mowy o nieuzasadnionej zwłoce i przewlekłości postępowania, gdy czas jego trwania wydłuża się w wyniku oczekiwania na rozstrzygnięcie przez Trybunał Konstytucyjny przedstawionego mu przez sąd pytania prawnego. Dotyczy to nie tylko sytuacji przedstawienia pytania

prawnego w sprawie objętej skargą lecz także w innej identycznej lub podobnej sprawie, gdy w nich obu występuje to samo zagadnienie prawne.

Zgodnie z art. 193 Konstytucji każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, jeżeli od odpowiedzi na to pytanie zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. To uprawnienie sądu jest jednak w istocie jego obowiązkiem, gdy nabierze wątpliwości co do zgodności z Konstytucją określonego przepisu prawa, stanowiącego podstawę żądania, gdyż zgodnie z art. 188 Konstytucji jedynie Trybunał Konstytucyjny jest uprawniony do stwierdzenia niezgodności ustawy z Konstytucją. Sąd, w razie wątpliwości, obowiązany jest przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne i dopiero po wydaniu orzeczenia przez Trybunał może rozstrzygnąć sprawę. Podkreślić przy tym trzeba, że tylko do Trybunału należy ocena, czy rzeczywiście występują przedstawione przez sąd wątpliwości prawne oraz czy od odpowiedzi na postawione pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy, w której je zadano.

W świetle takiej regulacji nie może ulegać wątpliwości, że czasu oczekiwania w sprawie na rozstrzygnięcie przez Trybunał Konstytucyjny przedstawionego mu przez sąd zagadnienia prawnego nie można uznać za okres nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy, w rozumieniu art. 2 ustawy o przewlekłości postępowania, a we wniesionej przez stronę w takiej sytuacji sprawie o stwierdzenie naruszenia jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki sąd nie jest uprawniony do badania, czy istotnie wystąpiło zagadnienie prawne przedstawione Trybunałowi Konstytucyjnemu ani czy od udzielenia przez Trybunał odpowiedzi na nie zależy rozstrzygnięcie sprawy.

W rozpoznawanej sprawie nie doszło zatem do przewlekłości postępowania w rozumieniu art. 2 ustawy, gdyż liczący obecnie ponad 2 lata czas jej trwania wynika nie z zaniedbań Sądu Najwyższego, lecz z oczekiwania na udzielenie przez Trybunał Konstytucyjny odpowiedzi na pytanie prawne przedstawione przez ten Sąd w innej sprawie, w której wystąpiły te same zagadnienia prawne i wątpliwości co do zgodności z Konstytucją przepisu art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p., jakie występują też w sprawie będącej przedmiotem skargi.

Pozostałe rozważania i zarzuty zawarte w uzasadnieniu skargi, odnoszące się do sugerowanych przez skarżącego przyczyn skierowania przez Sąd Najwyższy pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego mają charakter pozamerytorycznych, dowolnych dywagacji, niestosownych i niezrozumiałych u osoby pełniącej funkcję sędziego, dla której bez potrzeby przeprowadzenia głębszej analizy powinien być oczywisty cel i przyczyny wystąpienia przez Sąd Najwyższy z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego oraz niewątpliwy merytoryczny związek pomiędzy kwestiami objętymi tym pytaniem, będącym przedmiotem wskazanej wyżej sprawy P35/13 Trybunału Konstytucyjnego i ich rozstrzygnięciem przez Trybunał, a kwestiami poddanymi pod rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w związku z odwołaniami sędziów od decyzji Ministra Sprawiedliwości, wniesionymi na podstawie art. 75 § 4 w zw. z art. 75 § 3 i w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p., w tym także odwołaniem skarżącego, niezależnie od tego jakie inne jeszcze zarzuty, poza naruszeniem powyższych przepisów, zostały w nich postawione.

Z tych wszystkich przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o przewlekłości postępowania oddalił skargę.

Na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 i art. 391 § 1 k.p.c. oraz w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o przewlekłości postępowania nie obciążono skarżącego kosztami postępowania biorąc pod uwagę charakter sprawy będącej przedmiotem skargi oraz występujące w niej i w pozostałych ponad 320 podobnych sprawach problemy prawne natury ustrojowej, o charakterze ogólnym, wychodzącym poza interes jednostkowy, których rozstrzygnięcie przekazane zostało Trybunałowi Konstytucyjnemu, a czas oczekiwania na wydanie wyroku przez Trybunał wpływa na długość postępowania sądowego w każdej indywidualnej sprawie, także w sprawie będącej przedmiotem rozpoznawanej skargi na przewlekłość postępowania.